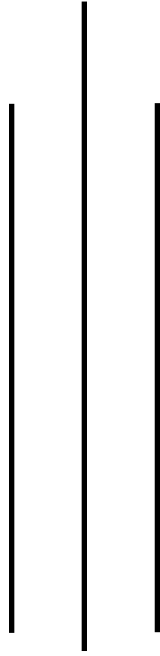

१६ औं गाउँसभा अधिवेशनको बैठकमा उपाध्यक्ष श्री दिछेन शेरपा ज्यू द्वारा प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट वक्तव्य

भोटेकोशी गाउँपालिका
फुल्पिङकट्टी, सिन्धुपाल्चोक
बागमती प्रदेश, नेपाल

गाउँसभाको १६ औं अधिवेशन

मिति २०८२ असार ९ गते, सोमवार

सभाध्यक्ष महोदय,

१. नेपालको संविधानको धारा २३० वमोजिम भोटेकोशी गाउँपालिकाको गाउँसभाको उपाध्यक्षको हैसियतले यस सम्मानित सभामा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को अनुमानित आय र व्ययको विवरण पेश गर्न पाउँदा गौरवको अनुभूति गरेको छु।
२. नेपालको संविधान अनुसार स्थानीय तहको दोस्रो कार्यकालमा निर्वाचित भई यस गाउँपालिकामा ३ वर्ष सेवा पुरा गरी १६ औं गाउँसभा अधिवेशनमा हामी उपस्थित भएका छौं। यस घडीमा नागरिकको हक, हित र सर्वोच्चता सहितको शासन व्यवस्था स्थापना गर्नका लागि विभिन्न कालखण्डमा भएका संघर्षमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने समस्त ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु।
३. भोटेकोशी गाउँपालिकाले लिएको सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धिको सोचलाई पुरा गर्न सघाउ पुग्ने गरी बजेट तर्जुमा गरेको छु।

सभाध्यक्ष महोदय, सभाका सदस्यज्यूहरू,

४. म चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को आर्थिक गतिविधि तथा बजेट कार्यान्वयनको संक्षिप्त समीक्षा प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु।
५. जीवन निर्वाहमुखी खेती प्रणालीलाई व्यवसायिकरण तर्फ लैजान कृषकहरूलाई तालिम, माटो परीक्षण शिविर र किवि र गोलभेडा वालीको कृषक पाठशाला जस्ता आधारभूत प्राविधिक सेवा निरन्तर उपलब्ध गराइएको छ। चालु आवमा ४ हजार ५ सय ४० केजी आलुको बीउ, १४ हजार १ सय ५० केजी प्राङगरिक मल शतप्रतिशत अनुदानमा र ४३ थान मौरीसहितको घर, ९ वटा मिनिटिलर, ७ कम्वाइन मिल र २ कर्न सेलर लागत साझेदारिमा वितरण मार्फत २०० भन्दा बढी व्यवसायिक कृषक तथा कृषि समूह लाभान्वित भएको अवस्था छ।
६. भोटेकोशी गाउँपालिकामा उच्च सम्भावना बोकेको पशुसेवा तर्फ ५० प्रतिशत अनुदानमा ८ वटा बाखाको खोर निर्माण, १५ वटा चौरी गोठ निर्माण गरी कृषकलाई पशुपालन तर्फ निरन्तर प्रोत्साहनको नीति वमोजिम कार्यक्रम भएको अवगत गराउन चाहन्छु।
७. पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि भैरवकुण्ड रुटमा होमस्टेको विकास गराउने रणनीति अनुसार चालु आवमा भैरवकुण्ड चोकरमोकर भिलेजको बहुवर्षिय ठेक्का मार्फत रु ७ करोड २६

- लाख ३८ हजार ५ सय ५ रुपैयाँ बराबरको विद्युतीय बोलपत्र भइ सम्झौताको चरणमा रहेको छ।
८. रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत चालु आर्थिक वर्षमा २१० मिटर सडक सोलिड, १६ घनमिटर मेसिनरी वाल, १५५० मिटर सुख्खा गोरेटो वाटो, २८४ मिटर पक्की गोरेटो वाटो लगायतको पूर्वाधार निर्माण गर्दै ६७ जनालाई औषत १०० दिनको रोजगारीको अवसर प्रदान गरिएको छ। समग्रमा आर्थिक विकास तर्फ ४ करोड ८६ लाख ९७ हजार रकम विनियोजन भएकोमा हाल सम्म १ करोड ४ लाख अर्थात करिब २१ प्रतिशत खर्च भएको छ।
९. सबै सामुदायिक विद्यालयमा पर्याप्त शिक्षक दरबन्दी र स्रोतको व्यवस्था गरी गुणस्तरीय शिक्षाको सुदृढिकरणका लागि उपलब्ध साधन र स्रोतको उच्चतम प्रयोग गर्दै शैक्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन भइरहेको छ। कक्षा ५ र कक्षा ८ को परीक्षा पालिका मार्फत सञ्चालन गरिएको छ र शैक्षिक सत्र २०८१ मा कक्षा ८ को नतिजामा सुधार भएको कुरा व्यक्त गर्न चाहान्छु।
१०. प्राविधिक शिक्षा तर्फ विद्यार्थीहरूलाई आकर्षित गर्न यस आ व मा ११ जना विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरिनका साथै संघीय विपन्न लक्षित छात्रवृत्तिका लागि ९६ जना विद्यार्थीहरू छनौट भइ छात्रवृत्तितर्फको आर्थिक व्ययभार घट्न गएको छ भने धेरै विद्यार्थीहरू छात्रवृत्तिको लाभ लिन योग्य भएका छन्।
११. जनस्वास्थ्यतर्फ क्रमशः गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई विस्तार गर्दै राष्ट्रिय खोप लगायतका P1 कार्यक्रमका साथै आधारभुत अस्पतालको संचालन प्रभावकारी बनाउँदै लगिएको छ । मातृ मृत्युदर, नवजात शिशु मृत्युदर र कडा कुपोषणको दरमा विगत वर्ष जस्तै यस आवमा पनि शून्य कायम गर्न सफल भएको कुरा प्रस्तुत गर्न चाहान्छु। क्षयरोग खोजपडताल मार्फत संक्रामक क्षयरोगवाट संक्रमित भएका ७ जना व्यक्तिको पहिचान गरी उपचार शुरू गरिएको तथ्य प्रस्तुत गर्न चाहान्छु।
१२. महिला विकास तर्फको लक्षित वर्गका लागि जनचेतनामूलक तथा उद्यमशीलताको कार्यक्रम लक्षित वर्गले महशुस गर्ने गरि सम्पन्न भएको छ। सरकारी सेवातर्फ युवाहरूलाई प्रोत्साहन गर्न निशुल्क लोकसेवा कक्षा सञ्चालन गरिएको छ। भोटेकोशीमा ठूलो समस्याको रुपमा रहेको वालविवाहको परम्परालाई न्यूनिकरण गर्न सडक नाटक, समुदाय परिचालन र चलचित्र प्रदर्शन मार्फत अभियानको रुपमा सचेतानामूलक कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।
१३. समग्रमा सामाजिक विकास तर्फ चालु आवको जेठ मसान्तसम्म कुल विनियोजित २१ करोड ५५ लाख रकम मध्ये रु १२ करोड ६० लाख अर्थात ५८.५० प्रतिशत खर्च भएको विद्यमान अवस्था छ।

१४. चालु आर्थिक वर्षमा विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको सडक, पुल लगायतका बहुवर्षे तथा ठुला आयोजना मार्फत दिगो र देखिने खालको पूर्वाधार विकास गर्ने लक्ष्य अनुरूप यस आवमा तातोपानी धाराको पुननिर्माण सम्पन्न भएको छ भने १० किलो बोक्चेन बेलिब्रिज पनि सम्पन्न भइ यातायात सुचारु भइसकेको अवस्था छ। अन्य क्रमागत आयोजनाहरूमा दुमिथाङ सडक र चाकु मर्मिङ गोल्ची सडक डाकलाङ लिस्ति भैरवकुण्ड सडक लगायतका सबै वडामा नियमित रूपमा कार्य अगाडी बढिरहेको जानकारी गराउन चाहान्छु।
१५. वर्तमान स्थानीय सरकार गठन भएपछि अरनिको राजमार्गबाट वडाकार्यालय सम्म जाने मूलसडकलाई पहिलोपटक ढलान मार्फत पक्की सडक निर्माण शुरु गरिएको थियो। सोही कार्यलाई निरन्तरता दिँदै चालु आर्थिक वर्ष देखि उक्त सडकलाई सबै नागरीकको पहुँचसम्म पुऱ्याउन पहिलोपटक गाउँपालिकाको आफ्नै स्रोतबाट कालोपत्रे गर्ने ऐतिहासिक कामको ठेक्का भइ कार्य शुरु हुने प्रक्रियामा रहेको छ। एक मात्र निर्माण सम्पन्न बाँकी रहेको वडा नं १ को प्रशासनिक भवन निर्माण सम्पन्न हुने अन्तिम चरणमा पुगेको छ।
१६. गाउँपालिकाको जटिल भौगोलिक अवस्थालाई ख्याल गर्दै दिगो विकास र वातावरण संरक्षणको मर्म अनुरूप पदमार्गलाई प्रोत्साहन गर्न चालु आवमा ६ हजार ८ सय १९ मिटर पदमार्गको निर्माण सम्पन्न गरिएको छ। नेपाल सरकारको "एक घर, एक धारा" भन्ने मुल उद्देश्यलाई कार्यान्वयन गर्न चालु आवमा १५ वटा खानेपानी ट्याङ्की मार्फत २४१ घरमा खानेपानीको सुविधा पुऱ्याइएको छ। त्यस्तै सडक पूर्वाधारतर्फ पक्की ढलान २ हजार २ सय ३६ मिटर, सोलिड तर्फ ३ हजार ३१ मिटर, पक्की नाला तर्फ ३ हजार २ सय ७० मिटर र मेसिनरी तथा प्लम वालतर्फ १८४८ मिटर कार्य सम्पन्न भएको छ।
१७. चालु आवमा पूर्वाधार विकास तर्फ सबै भन्दा बढी रु ३७ करोड ४ लाख १ हजार विनियोजन भएकोमा जेठ मसान्तसम्म रु २१ करोड १७ लाख २८ हजार ४ सय १७ अर्थात ५७.१६ प्रतिशत प्रगति भएको छ।
१८. चालु आर्थिक वर्षमा उद्यम विकास तर्फ अचार बनाउने, घरसरसफाइका सामान बनाउने लगायतका विभिन्न सिपमूलक तालिम सञ्चालन गरी नयाँ उद्यमी सिर्जना गरिएको छ।
१९. देशैभरी सहकारीमा आम नागरीकको लगानी जोखिम उन्मुख भएको सन्दर्भमा भोटेकोशी गाउँपालिकामा उक्त जोखिम कम गर्न सहकारीलाई नियमन र खारेजी गर्ने कार्यलाई तदारुकताका साथ प्रक्रिया अगाडी बढाइएको छ।

२०. गाउँपालिकासंग सम्बन्धित सूचना तथा तथ्याङ्कको व्यवस्थित अभिलेख तथा संग्रह गर्न सूचना अभिलेख केन्द्रको स्थापना तथा संचालन सम्बन्धी कार्यविधि २०८१ स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा आएको छ।
२१. आन्तरिक लेखा परिक्षण तथा अन्तिम लेखापरीक्षण कार्यलाई वस्तुगत, व्यवहारिक र पारदर्शिताका लागि यस गाउँपालिकाले निरन्तर कार्य गरिरहेको छ। गत आ.व. २०८०/८१ मा कुल बेरजु २.७७ प्रतिशत कायम भएको छ जुन तुलानात्मक रूपमा औषत रहेको देखिन्छ। आकस्मिक शीर्षकमा पटक पटक रकमान्तर गरिनु, संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O & M) स्वीकृत नहुनु जस्ता कारणले गर्दा बेरजुको आकार घटाउन नसकिएको कुरा म सम्मानित सभामा जानकारी गराउन चाहान्छु।
२२. चालु आवमा रोयल्टिवाट १२ करोड ६८ लाख ६१ हजार रकम प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा रु ११ करोड ५६ हजार अर्थात ९१.१२ प्रतिशत मात्र प्राप्त भइ करिब ९ प्रतिशत बजेट कम भएको विद्यमान अवस्था छ। आन्तरीक राजश्व तर्फ चालु आव मा रु ४ करोड ६९ लाख ३० हजार रकम अनुमान गरिएकोमा जेठ मसान्तसम्म रु १ करोड ९३ लाख ९५ हजार अर्थात लक्ष्यको ३९ प्रतिशत मात्र राजश्व असुली भएको छ । हाइड्रोपावर कम्पनी र संस्थागत अनुदानवाट अपेक्षाकृत राजश्व प्राप्त हुन नसक्दा आन्तरीक राजश्व संकुचन भइ भुक्तानीमा चुनौती थपिएको छ। तथापी राजश्व प्रणालीमा सुधार गर्न, राजश्व चुहावट नियन्त्रण गर्न महत्वपूर्ण साधनको रूपमा रहेको विद्युतीय राजश्व पोर्टल शतप्रतिशत लागु गरिएको छ।
२३. चालु आवमा बैक मौज्दात रु १० करोड ५१ लाख ९२ हजार प्रक्षेपण गरिएकोमा रु ७ करोड ५ लाख ४१ हजार अर्थात करिब ७० प्रतिशत मात्र अल्या कायम हुन आएको छ जसको कारण यस आवमा बजेट घाटा बढेर भुक्तानीमा असर परेको छ। घाटा बजेटका कारण सबै विषयगत क्षेत्रको कार्यक्रम कार्यान्वयनमा अपेक्षित प्रगती हासिल गर्न नसकिनुमा यसैको प्रत्यक्ष प्रभाव परेको सभा समक्ष प्रस्तुत गर्दछु।
२४. यस आवमा आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, तथा सुशासन तर्फको बजेट चालु प्रकृतिका कार्यक्रम तर्फ रकमान्तर बढ्न गइ कतिपय पुँजीगत प्रकृतिका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन हुन नसकेको हुँदा आगामी दिनमा यस्तो प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्नु जरुरी ठानेको छ।
२५. न्यायिक समिति तर्फ गत आर्थिक वर्ष भन्दा यस चालु आ.व.मा विवाद सम्बन्धी मुद्दा दर्ता तुलानात्मक रूपमा आधा भन्दा बढिले कम हुन गएको छ । यस वर्ष ९ वटा विवाद दर्ता भएकोमा ७ वटा विवाद मेलमिलाप मार्फत न्याय सम्पादन भएको छ भने २ वटा न्यायिक निरुपणको प्रक्रियामा रहेको छ।

अब म गत आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ को बजेटको संक्षिप्त आय-व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

२६. गत आ व २०८०/८१ मा रु ७६ करोड ९९ लाख ६३ हजार रुपैयाँको बजेट प्रस्ताव गरिएकोमा आर्थिक वर्षको अन्तसम्म ५७ करोड ५० लाख ८६ हजार रुपैयाँ अर्थात ७४.६९ प्रतिशत खर्च भएको संशोधित अवस्था थियो जुन हाम्रो लक्ष्य भन्दा केहि कम खर्च देखिन्छ ।

२७. चालु आ.व. २०८१/८२ मा कुल बजेट रु. ७४ करोड ६८ लाख ३३ हजार ३ सय ५१ रुपैयाँ बराबरको आय व्यय अनुमान प्रस्तुत गरिएकोमा समीक्षा अवधि (२०८२ जेष्ठ मसान्त) सम्म रु ५५ करोड ४० लाख ८७ हजार ४ सय ३३ अर्थात ७४.१९ मात्र प्राप्त भएको छ । चालु खर्च तर्फ रु २८ करोड ७४ लाख १२ हजार ३ सय ५१ रुपैयाँ मध्ये खर्च रु १६ करोड ९८ लाख ३८ हजार ४ सय ९८ रुपैयाँ अर्थात (५९.०९ प्रतिशत) र पुँजीगत खर्च तर्फ रु ४५ करोड ९४ लाख २१ हजार मध्ये खर्च रकम २३ करोड २६ लाख २४ हजार ८ सय ६६ अर्थात (५०.६३ प्रतिशत) गरी कुल ४० करोड २४ लाख ६३ हजार ३ सय ६४ अर्थात (५३.८८ प्रतिशत) व्यय भई सकेको अवस्था रहेको छ ।

२८. समीक्षा अवधिसम्म पुँजीगत खर्च तुलनात्मक रूपमा न्यून हुनुमा २०८१ असार २९ र ३० गतेको बाढी पहिरो, २०८१ असोज १०,११ र १२ को बाढि पहिरो, ठुला आयोजनाहरूको बजेट समयमै सुनिश्चित हुन नसक्नु, भौगोलिक जटिलताका कारण समयमै योजना शुरु हुन नसक्नु जस्ता कारणहरू जिम्मेवार रहेको देखिन्छ । सबै क्षेत्रगत तथा उपक्षेत्रगत बजेट खर्च स्रोतगत रूपमा अनूसूचीमा समावेश गरी सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ ।

२९. माथि मैले समीक्षा अवधिसम्मको वास्तविक अवस्था प्रस्तुत गरे । यस्तो विद्यमान अवस्थामा समेत गाउँसभाले स्वीकृत गरेका चालु आवका प्राय सबै नीति तथा कार्यक्रम र योजनाहरू मध्ये धेरै सम्पन्न भइसकेको अवस्था छ भने केहि बाँकी योजनाहरू सम्पन्न हुने अन्तिम चरणमा रहेको व्यहोरा निवेदन गर्दछु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

३०. अब म आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेटको उद्देश्यहरू प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

➤ उद्यमशीलता, रोजगारी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।

- प्रतिफलयुक्त गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण गरी नागरिकको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्ने।
- सामाजिक क्षेत्र शिक्षा,स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा लगायतमा गुणात्मक सुधार गर्ने।
- सार्वजनिक सेवालाई छरितो, पारदर्शी र जवाफदेही बनाउने।
- सिमान्तकृत र पछाडी पारिएका वर्गलाई सामाजिक न्याय प्रदान गर्ने।
- संवेदनसिल विकास व्यवस्थापन गर्दै विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्ने।
- कृषि, वन, पशुपालन तथा पर्यापर्यटनमा आधारित पर्यटनको विकास गर्ने।
- सङ्घ, प्रदेश र अन्य विकास साझेदारसँग समन्वय र सहकार्यमा जोड दिने।

सभाध्यक्ष महोदय,

३१. अब म आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेटको प्राथमिकताका क्षेत्रहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास र संरक्षण।
- गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्यमा सर्वसाधारण नागरिकको पहुँचमा वृद्धि ।
- सामाजिक न्याय र समतामूलक समाज निर्माणका लागि लगानी ।
- पर्यटन प्रवर्द्धन, कला, साहित्य, भाषा, संस्कृति संरक्षण र प्रवर्द्धन ।
- जैविक विविधताको संरक्षण, वातावरण तथा फोहरमैला व्यवस्थापन।
- सेवाग्राहीमैत्री उत्तरदायी सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने।

३२. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान (२०७२), स्थानीय सरकार संचालन ऐन (२०७४), भोटेकोशी गाउँपालिकाको पञ्च वर्षिय आवधिक योजना २०८०, सङ्घीय सरकारको आवधिक योजना, दिगो विकासको लक्ष्यहरू, आ.व. २०८२/८३ को सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारले प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट, नेपाल सरकारका स्वीकृत क्षेत्रगत नीतिहरू, राजनीतिक दल, नागरिक समाज,गैर सरकारी संस्था, बुद्धिजीवी तथा सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त राय सुझावको आधारमा भोटेकोशी गाउँपालिकाको माटो सुहाउँदो वजेट निर्माण गर्ने अधिकतम प्रयास गरेको छु।

३३. अब विषयगत तथा क्षेत्रगत रूपमा आगामी आ.व. २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न देहाय बमोजिम प्रस्तावित वजेट तथा कार्यक्रमहरू क्षेत्रगतरूपमा प्रस्तुत गर्दछु।

सभाध्यक्ष महोदय,

आर्थिक विकास तर्फ

३४. व्यवसायिक एवम् प्रतिस्पर्धात्मक कृषि प्रणाली द्वारा उच्च एवम् आर्थिक विकास हासिल गरी खाद्यसुरक्षा तथा गरिबी निवारणमा योगदानका निमित्त यस आव मा एकिकृत नमुना कृषि फर्म स्थापनाका लागि रु ५० लाख विनियोजन गरेको छु। साथै क्रमश सवै वडामा एकिकृत नमुना कृषि फर्म विस्तार गर्दै लगिनेछ। सो कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कार्यविधि समेत स्वीकृत गरिएको छ।
३५. कृषि क्षेत्रको सम्भावनालाई निर्वाहमूखी खेतीवाट व्यवसायिक खेती तर्फ आकर्षण गर्न समग्र कृषि विकासका लागि नमुना कृषि फर्म सहित रु १ करोड १ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरेको छु।
३६. चौरीपालक किसानहरुलाई प्रोत्साहन गर्न चौरी प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। उच्च पहाडी भेगमा भेडा, बाख्रा, चौरी, याक पालन व्यवसायलाई विशेष प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाएको छु।
३७. पशु स्वास्थ्य प्राविधिकलाई किसानको पहुँचसम्म पुऱ्याइ पशुधनको क्षति न्यूनीकरणका लागि रोग नियन्त्रण गर्न खोप कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु। पशु सेवालाई अझ परिस्कृत र प्रभावकारी बनाउन पशु विकास तर्फ रु ४० लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु।
३८. पर्या-पर्यटन, धार्मिक तथा सांस्कृतिक पर्यटन तथा साहसिक पर्यटनका गन्तव्यको रूपमा विकास गरिनेछ। पूर्वाधारको विकास, गुणस्तरीय सेवा विस्तार, प्रचारप्रसार मार्फत पर्यटन क्षेत्रको दिगो विकासका लागि संघीय र प्रदेशको सशर्त रकम वाहेक रु १ करोड १० लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु।
३९. गाउँपालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका व्यक्तिलाई औषत १०० दिन बराबरको रोजगारीको सुनिश्चितता गर्नका निमित्त संघीय सशर्त रोजगार कार्यक्रमसंग साझेदारीमा रोजगारमूलक आयोजना सञ्चालन लगायतको आवश्यक बन्दोवस्त मिलाउन रु ५९ लाख ५० हजार रुपैयाँ बजेट छुट्याएको छु। सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम मार्फत मनोसामाजिक परामर्शकर्ता र वैदेशिक रोजगारीवाट फर्केका (Returnee) लाई परिचालन गरी वैदेशिक रोजगारीलाई मर्यादित, सुरक्षित र व्यवस्थित गरिनेछ। श्रम रोजगार तर्फ १४ लाख १० हजार रकम विनियोजन गरेको छु।
४०. दिगो रोजगारी सिर्जना तथा उद्यमशीलता प्रवर्द्धनलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर "मिसन रोजगारी: दिगो रोजगारी र उद्यमशीलता प्रवर्द्धन- अभियान" सञ्चालन गरिनेछ।

स्थानीय स्तरमा उत्पादित कच्चा पदार्थको प्रयोग हुने गरी उद्यम विकास प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ। नयाँ उद्यम शुरू गर्न चाहने उद्यमीलाई स्टार्टअप विजनेस सहायता प्रदान गरिने छ। स्थानीय उत्पादित सामग्रीको बजारीकरण गर्न अरनिको राजमार्ग आसपास बिक्री केन्द्रको स्थापना गर्न बजेट विनियोजन गरेको छ।

४१. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि आर्थिक विकास तर्फ सशर्त बाहेक जम्मा रु ३ करोड ४० लाख ६० हजार रुपैयाँ बजेट व्यवस्था गरेको छ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सामाजिक विकास तर्फ

४२. सामुदायिक विद्यालयको क्रमिक र निरन्तर विकास गर्न विगत वर्ष देखि प्रदान गरिदै आएको गाउँपालिका शिक्षक अनुदान, दिवा खाजा, प्र.अ. प्रोत्साहन भत्तालाई यस आवमा पनि निरन्तरता दिएको छ। विद्यालय उमेर समूहका विद्यार्थीलाई अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षा प्रदान गर्ने हेतुले आवश्यक बजेटको वन्दोवस्त मिलाएको छ।

४३. गाउँपालिका छिमेकी मूलुक चिन संगको सिमा नाकासंग जोडिएको हुनाले पर्यटन, व्यापार सम्बन्धित रोजगारीको अवसर प्राप्त हुने सम्भावना अधिक देखिन्छ। यसैलाई मध्यनजर गर्दै चालु आवमा लुम्बिनी विश्व विद्यालय अन्तर्गत स्नातक तहमा चिनियाँ भाषा शिक्षणको सुरुवात गर्न रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छ।

४४. भोटेकोशी गाउँपालिकाको वर्तमान शैक्षिक अवस्थालाई सुधार गर्न यस वर्ष शिक्षा क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकतामा राखि शैक्षिक तथा व्यवस्थापकिय पक्षको बृहत्तर विकासको लागि आगामी आर्थिक वर्ष शिक्षा तर्फ सशर्त रकम बाहेक रु ३ करोड ४३ लाख ७६ हजार रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छ।

४५. राष्ट्रका लागि खेलकुद स्वास्थ्यका लागि खेलकुद भन्ने मुल नारालाई आत्मासाथ गर्दै समग्र खेलकुदको विकासका निम्ति विद्यालय प्रशिक्षणलाई निरन्तरता दिँदै समुदाय स्तरमा समेत प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ। साथै पालिकास्तर जिल्लास्तर र राष्ट्रिय स्तरको खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना तथा सञ्चालनलाई अझ परिस्कृत रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ।

४६. खेलकुद पूर्वाधार निर्माणका लागि अधिकतम साधनस्रोतको परिचालन गर्दै प्रत्येक वडामा खेलमैदान निर्माणलाई स्तरोन्ती गर्दै निर्माणाधिन भोटेकोशी बहुउद्देशीय खेलकुद कभर्डहलको निर्माण सम्पन्न गर्ने गरी आगामी आवका लागि रु ४ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ।

४७. विभिन्न सिपमूलक तथा आयमूलक तालिम क्षमता विकास मार्फत युवाहरूको विदेश पलायनलाई रोक्न तथा रोजगारी सिर्जना गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु। समग्र युवाको अपेक्षा पुरा गर्नुका साथै खेल क्षेत्रको विकासका लागि युवा तथा खेलकुद तर्फ ४६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
४८. प्रत्येक स्थानीय तहमा एउटा आधारभूत अस्पतालको अवधारणा अनुरूप ५ शैय्याको भोटेकोशी आधारभूत अस्पतालबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधालाई अझ गुणस्तरीय बनाउन आधारभूत अस्पताल लगायत स्वास्थ्य संस्थाको सबलिकरण शीर्षकमा प्रदेश शर्त सहित रु ३५ लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु। स्वास्थ्य संस्था अन्तर्गत सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, गाउँघर क्लिनिक, खोप क्लिनिक लगायतका कार्यक्रमलाई नियमित तथा निरन्तरता दिइनेछ।
४९. मातृमृत्युदर र शिशु मृत्युदरलाई शुन्य कायम गराउन विगत वर्ष देखि नै दिइँदै आएको सुत्केरीको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा, सुत्केरी प्रोत्साहन भत्ता, गर्भवती महिला पोषण कार्यक्रम लगायतका जनस्वास्थ्यका कार्यलाई निरन्तरता दिएको छु।
५०. आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्नु प्रत्येक नागरिकको नैसर्गिक अधिकार भएकोले स्वास्थ्य क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिँदै स्वास्थ्यका नियमित सम्पूर्ण कार्यक्रमको निरन्तरता दिएको छु। स्वास्थ्य क्षेत्रको विकास तथा सुधारका लागि सशर्त रकम बाहेक जनस्वास्थ्यतर्फ ८२ लाख १४ हजार रुपैया विनियोजन गरेको छु।
५१. भोटेकोशी गाउँपालिकाका जेष्ठ नागरीक तथा अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण शिविर कार्यक्रम संचालन गर्ने प्रवन्ध गरेको छु। महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाजन्य क्रियाकलापको न्यूनिकरण गर्दै कम्तीमा १ वटा वडामा महिला हिंसा शुन्य घोषणा गरिनेछ। आकस्मिक कोष मार्फत सुत्केरी व्यथा लागि प्रसुती हुन नसेकका अति विपन्न महिलालाई हेलिकप्टर मार्फत उद्धार गरी प्रसुती सेवा प्रदान गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु।
५२. सरकारी सेवामा प्रवेश गर्न चाहने युवाहरूको अभिलेख तयार पारी निःशुल्क तयारी कक्षा सञ्चालन गरिनुका साथै लक्षित वर्गका लागि सिपमूलक तथा आयमूलक तालिम लगायतका लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक तर्फ ६० लाख रुपैयाँ बजेट व्यवस्था गरेको छु। सामाजिक विकास तर्फ सशर्त बाहेक जम्मा रु ४ करोड ७७ लाख ९० हजार रकम विनियोजन गरेको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

पूर्वाधार विकास तर्फ

५३. भोटेकोशी गाउँपालिकाको महत्वकांक्षी आयोजनाको रूपमा रहेको पर्यटकिय तथा धार्मिक स्थल भैरवकुण्ड सम्म मोटरवाटो पुर्‍याउने बहुवर्षिय क्रमागत योजनालाई निरन्तरता दिँदै डाक्लाङ लिस्ति भैरवकुण्ड सडक स्तरोन्नती गर्न आगामी आ.व.मा समपूरक अनुदान सहित रु १ करोड ८१ लाख रकमको व्यवस्था मिलाएको छु। भैरवकुण्ड क्षेत्रमा सुविधासम्पन्न होटल तथा लजको अभाव भएको हुँदा पर्यटकको वसोवासको लागि अत्याधुनिक पाहुना घर भैरवकुण्ड भिलेजलाई निर्माण गर्न आगामी आ. व. मा संघीय समपूरक सहित रु ४ करोड रुपैयाँ वजेट विनियोजन गरेको छु।
५४. धार्मिक पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्न डिपिआर वमोजिम गुरु पद्धम सम्भवको मूर्ति निर्माण क्रमागत रूपमा सम्पन्न गर्न यस आवमा रु ४१ लाख रुपैयाँ वजेटको व्यवस्था मिलाएको छु। मर्मिड अवस्थित रहेको सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको भौतिक व्यवस्थापन गर्न आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र निर्माण शीर्षकमा रु १ करोड २१ लाख वजेटको व्यवस्था गरेको छु।
५५. वडाकार्यालय देखि अरनिको राजमार्ग सम्म पक्की मोटरवाटोले जोड्ने गाउँपालिकाको उद्देश्य अनुरूप चाकु मर्मिड सडक स्तरोन्नती गर्न रु ३ करोड २० लाख वजेटको व्यवस्था मिलाएको छु।
५६. तातोपानी धाराको मुख्य संरचना निर्माण सम्पन्न भएता पनि DPR वमोजिम बाँकी रहेका संरचना, पार्क, प्रोटेक्सन वाल लगायतको निर्माण गर्न संघीय विशेष अनुदान मार्फत र दशकिलो बोक्चेन जोड्ने बेलिब्रिजको संरक्षण गर्न पालिका वजेट मार्फत आवश्यक वित्तिय व्यवस्था गरेको छु।
५७. गाउँपालिका प्रशासनिक भवन परिसरमा चमेनागृह साथै अन्य पूर्वाधार निर्माण गर्न रु १ करोड र वडा नं १ को मुख्य प्रशासनिक भवन सम्पन्न गर्न १ करोड ५ लाख ८० हजार रकम विनियोजन गरेको छु।
५८. वडागत योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आगामी आर्थिक वर्षको लागि सडक, भवन, सार्वजनिक निर्माण लगायतका पूर्वाधार विकास शीर्षकमा रु १ करोड ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु।
५९. आधारभूत आवश्यकताको रूपमा रहेको खानेपानीमा सबै क्षेत्रको पहुँच वृद्धि गर्न खानेपानी आयोजनालाई पर्याप्त वजेट विनियोजन गरेको छु।
६०. पूर्वाधार विकास तर्फ बहुवर्षिय योजना, पालिकास्तरीय योजना, वडास्तरीय योजना, म्याचिड फन्ड सहितका योजना सञ्चालन गर्न आगामी आर्थिक वर्षमा रु. ३६ करोड २२ लाख ८८ हजार ४ सय ७ रुपैया खर्च हुने अनुमान गरेको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

६१. विपद पूर्वको तयारी तथा विपद पश्चात द्रुतगतिमा उद्धार तथा राहतका लागि गाउँपालिका स्तरीय विपद व्यवस्थापन कोष खडा गर्न रु १ करोड बजेटको व्यवस्था गरेको छु। साथै मनसुन जन्य विपद बाट विस्थापितहरुको आवास निर्माणको लागि २० प्रतिशत अनुदानको लागि २० लाख रकम विनियोजन गरेको छु।
६२. गाउँपालिका भित्र उत्पादित फोहोरमैलाको व्यवस्थापन प्रभावकारी रूपमा गर्न फोहोरमैला व्यवस्थापन र वातावरण संरक्षणका लागि १५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु।
६३. विपदको दृष्टिकोणले उच्च भौगोलिक जोखिममा अवस्थित यस गाउँपालिकालाई सम्भावित विपदलाई न्यूनिकरण गर्न तथा विपद पश्चातका कार्यहरु प्रभावकारी रूपमा सम्पन्न गर्न आगामी आर्थिक वर्षको लागि वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ रु १ करोड ५४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन तर्फ

६४. गाउँपालिका र यस अन्तर्गतका कार्यालयबाट बाट प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, छरितो तथा प्रविधि मैत्री बनाइएको छ। गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई एक द्वार प्रणालिबाट प्रदान गर्ने नीति अख्तियार गरेको छु। सार्वजनिक प्रशासनलाई सक्षम, सुदृढ, प्रतिस्पर्धी, जनउत्तरदायी बनाउँदै सार्वजनिक प्रशासन संयन्त्रलाई छिटो, छरितो र नतिजामुखी बनाउन आवश्यक प्रवन्ध मिलाएको छु।
६५. नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले प्रदत्त अधिकार प्रयोगको लागि विभिन्न ऐन कानून तथा कार्यविधि निर्माण तथा परिमार्जन गर्दै लाने व्यवस्था मिलाएको छु।
६६. सार्वजनिक सेवा प्रवाहको शुरुविन्दु वडा कार्यलाई सेवाग्राहीमैत्री बनाइ गुणस्तरीय सेवा प्रवाह प्रदान गर्न वडाका चालु खर्च तर्फ सबै वडाको प्रशासनिक व्यवस्थापन गर्न एकमुष्ट रु २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

६७. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई थप व्यवस्थित गर्न डिजिटल पूर्वाधारको निर्माण, डाटा सेन्टरको स्थापना, Network Security, Software AMC का लागि आवश्यक रकमको वन्दोदस्त मिलाएको छु।
६८. निरन्तर बढिरहेको आर्थिक दायित्वको स्रोत व्यवस्थापन गर्न राजश्वप्रणालीलाई राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम सञ्चालन गरिनेछ। राजश्व चुहावटलाई नियन्त्रण गर्दै राजश्व संकलनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। बचतकर्ताहरूको बचत जोखिम न्यूनीकरण गर्न संघ, प्रदेशसंग समन्वय गरी सहकारी नियमन गरिनेछ। सहकारी संचालक तथा सदस्यहरूलाई सहकारीको नीति तथा ऐन कानून बमोजिम संचालन गर्न सघनरूपमा क्षमता विकासका कार्यक्रम गरिनेछ।
६९. स्थानीय स्तरमा हुने वादविवादलाई मेलमिलाप मार्फत व्यवस्थित गर्न न्यायिक समितिका सदस्य तथा मेलमिलाप कर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न तथा न्यायिक समितिको कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन रु २७ लाख बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु।
७०. सार्वजनिक खर्चको विनियोजन, दक्षता तथा कार्यान्वयन क्षमतामा सुधार गरिनेछ। खर्चमा मितव्ययिता कायम गरिनेछ। आर्थिक प्रशासनलाई थप पारदर्शी नतिजामुखी र सूचना प्रविधिमा आधारित बनाइनेछ।
७१. आन्तरीक लेखा परीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउँदै लेखा परीक्षण कार्यलाई व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ। हाल सम्म कायम हुन आएका बेरुजुलाई फछ्यौट गर्न तोकिएको कानूनी प्रक्रिया अवलम्बन गर्दै शिघ्र कार्यान्वयन गरिनेछ।
७२. समग्रमा पदाधिकारी तथा कर्मचारीको सेवा सुविधा सहित सार्वजनिक प्रशासन सञ्चालन गर्न प्रशासनिक खर्च तर्फ चालु तथा पूँजीगत गरी जम्मा रु १० करोड ६८ लाख २३ हजार २ सय २ रुपैयाँ रकम विनियोजन गरेको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

७३. अब, म आगामी आर्थिक वर्ष ०८२/८३ को लागि माथि प्रस्तुत गरिएको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि बजेट विनियोजन र श्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु।
७४. भोटेकोशी गाउँपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष ०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न चालु तर्फ ३४ करोड ३४ लाख २९ हजार २ सय २ रुपैया र पूँजीगत तर्फ ३८ करोड ३४ लाख ८८ हजार ४ सय ७ रुपैया गरि जम्मा रु ७२ करोड ६९ लाख १७ हजार ६ सय ९ रुपैया रकम विनियोजन गरेको छु। त्यस मध्ये

गाउँपालिकाबाट विभाजन हुने रकम रु ५० करोड ६१ हजार ६ सय ९ रहने अनुमान गरेको छु ।

७५. त्यसैगरी, आगामी आर्थिक वर्षका लागि खर्च व्यहोर्ने स्रोतहरूमा संघीय सरकार सशर्त चालु अनुदानबाट रु.१४ करोड २५ लाख, संघीय सरकार सशर्त पुँजीगत अनुदानबाट रु. २ करोड ३४ लाख, वित्तिय समानिकरण अनुदानबाट रु. ११ करोड १२ लाख, राजस्व बाडँफाडबाट रु. १० करोड २२ लाख ३६ हजार ६ सय ९१ रुपैयाँ, संघीय समपूरक अनुदानबाट १ करोड ५ लाख, संघीय विशेष अनुदानबाट ६९ लाख प्राप्त हुने अनुमान छ। त्यस्तै बागमती प्रदेश सरकार शसर्त अनुदानबाट रु. १ करोड २९ लाख ५६ हजार, प्रदेश शसर्त पुँजीगत अनुदानबाट २५ लाख, वित्तिय समानिकरण अनुदानबाट रु.१ करोड १० लाख १० हजार, राजस्व बाडँफाड (सवारी साधन कर) बाट रु. ३ करोड ७४ लाख १४ हजार ९ सय १७ , प्रदेश विशेष अनुदानबाट ६५ लाख, प्रदेश समपूरक अनुदानबाट २ करोड १६ लाख प्राप्त हुने अनुमान छ। त्यस्तै जिल्ला समन्वय समितिबाट १२ लाख प्राप्त हुने अनुमान छ। त्यसैगरी, भोटेकोशी गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोत तर्फ बैंक मौज्दात रु. ६ करोड १० लाख रुपैयाँ, विद्युत रोयल्टिबाट १४ करोड ८० लाख तथा आन्तरीक राजश्वबाट रु २ करोड ८० लाख प्राप्त हुने अनुमान गरी जम्मा रु २३ करोड ७० लाख अनुमान गरेको छु ।

७६. भोटेकोशीवासीको विकास र समृद्धिको सङ्कल्प पूरा गर्ने दायित्व हामीमा रहेको छ । सिमित स्रोत र साधनको अधिकाधिक सदुपयोग गरी समन्वय, सहकार्य र साझेदारीमा प्राथमिकताहरू तय गरी नागरिकका चाहाना पुरा गर्नु हाम्रो कर्तव्य सम्झेको छु ।

७७. आर्थिक, सामाजिक तथा पूर्वाधार, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन, संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह, सम्पूर्ण वडा स्तरीय योजना तथा कार्यक्रम, गाउँपालिका स्तरीय योजना तथा कार्यक्रमहरू र कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च अनुसूचिमा उल्लेख भए वमोजिम रहेका छन् जुन पुस्तकको रूपमा सार्वजनिक गराउने व्यवस्था मिलाएको छु ।

७८. अन्त्यमा यस गाउँपालिकाको वार्षिक वजेट, नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने अध्यक्षज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरू, सम्पूर्ण कार्यपालिका सदस्य तथा वडा सदस्यज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीज्यूहरू तथा यो कार्यक्रम तयार गर्न प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा रचनात्मक सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहान्छु ।

धन्यवाद ।

दिछेन शेर्पा
उपाध्यक्ष